

Georges Martyn

Naar het museum met een jurist als gids. Recht in de kunst in Gent (5)

Hubert Perez, kunstvriend of ijdelruit?

in *Strop & Toga*, VI, nr. 19, juni –augustus 2014, p. 22-27.

Orde van Advocaten – Balie Gent

[p. 22] *Drie portretten van één jurist*

In de rubriek ‘Antiek’ van *Knack Weekend* geeft Piet Swimberghe advies over ingestuurde foto’s van kunstige objecten. In 2013 antwoordt hij op de volgende vraag van een lezer(es): ‘Weet u iets meer over dit portret waarop de naam prijkt van “De Vlieghe”?’ Op de bijgevoegde foto, een digitale opname van een schilderij met grijze achtergrond, prijkt een man. Hij draagt een donkere jas met hoge sluiting en deels omhoog getrokken weerslag. Een wit toegeknoopt hemd, waarvan slechts de opstaande kraag zichtbaar is, contrasteert met zijn blozend aangezicht en zijn korte zwarte haren, die naar beneden gekamd zijn. De figuur is afgebeeld vanaf borsthoogte. Er zijn geen attributen te zien. Zijn rechterhand is ‘Napoleongewijze’ onder zijn linker jaszak geschoven.

Swimberghe beschrijft de afbeelding als een ‘empireportret, hoewel het toch recenter is dan de glorie van Napoleon I. Maar de wijze van portretteren werd in die tijd vanuit Frankrijk bij ons geïntroduceerd’. De auteur stelt vervolgens een treffende gelijkenis vast met een portret van de hand van Séraphin De Vlieghe (1806-1848), bewaard in het Gentse Museum voor Schone Kunsten.¹ Het is er gekend als ‘Portret van de advocaat Perez’.² De

¹ Voor de identificatie van de geportretteerde jurist is dankbaar gebruik gemaakt van de database www.just-his.be, die ontwikkeld is in het kader van de Interuniversitaire attractiepool (IUAP PVII/22) *Justice &*

gelijkenissen zijn inderdaad treffend, al is de geportretteerde in de publieke collectie kennelijk enige jaren ouder dan de man op het schilderij uit de particuliere verzameling. Op het Gentse doek zijn houding, kledij en coloriet heel gelijkaardig, maar nu is er wel een attribuut. De man houdt namelijk een boek vast. We zien enkel zijn duim bovenop de kaft, maar de opening middenin de bladzijden doen vermoeden dat hij een vinger tussen twee bepaalde bladzijden prangt.³ Ook enkele bladwijzers duiden op het belang van bepaalde passages of de herhaalde consultatie ervan. Het duidelijk leesbare woord ‘Codes’ op de rug neemt alle twijfel weg dat het hier om een wetboek gaat... en dat de geportretteerde dus een jurist is.

Nu blijkt deze jurist wel heel graag ‘in the picture’ te komen, want het Gentse museum bezit nog een portret van deze man. ‘Portret van de advocaat Parez’ is negen jaren eerder gedateerd, in 1823, en van de hand van kunstschilder Joseph Paelinck (1781-1839).⁴ De enscenering is ook anders. De man is, zoals in beide andere portretten, een kwart naar rechts gedraaid en hij kijkt de toeschouwer aan, maar nu zit hij aan een schrijftafel. Zijn jas blijkt dezelfde te zijn als op de andere schilderijen. Hij heeft niet alleen dezelfde kleur, maar in het

Populations, The Belgian experience in international perspective (1795-2015). Ik dank Stefaan Huygebaert voor zijn suggesties en het nalezen van een ontwerp tekst.

² Inv.nr. 1949-U: Olieverf op doek, 65 x 52,5 cm, signatuur en jaartal rechts bovenaan (‘De Vliegheer 1832’), MUSEUM VOOR SCHONE KUNSTEN GENT, *Catalogus schilderkunst*, dl. 2, Gent, 2007, 349.

³ Vergelijk met het monument voor François Laurent van enkele decennia later, waarover Stefaan Huygebaert schreef: ‘Van Biesbroeck portretteerde Laurent gezeten in zijn professorentoga, met een vinger anekdotisch tussen een gesloten boek geslagen, alsof hij even contemplerde bij hetgeen hij net gelezen had’, S. HUYGEBART, ‘Een man van één stuk? Iconografie van en polemieken rond het Gentse monument voor François Laurent (1900-1908)’, *Pro Memoria* 2013, 284-296, hier 293. Ook *Jurisprudence*, die Laurent flankiert, heeft een wetboek vast. Op het plaastermodel droeg het nog het opschrift *Code*, maar in het definitieve bronzen monument werd dat *Lex*, *eod.*

⁴ Inv.nr. 1948-X: Olieverf op doek, 91,8 x 74,7 cm, signatuur en jaartal (‘J. PAELINCK 1823’) rechts onderaan op de leuning van de stoel, *eod.*, 253.

bijzonder de weerslag heeft perfect dezelfde snit. Tussen het geknoopte witte hemd en de jas zien we nu echter ook een rand van een rood vest. Gezeten in een stoel met armleuning, laat de man zijn linkerhand, met ring aan de ringvinger, rusten op een tafelblad met blauw kleed, terwijl hij in zijn rechterhand een witte ganzenveer houdt. Met deze pen schrijft hij op een blad papier, dat al voor meer dan de helft beschreven is. Het blad rust op een hellende schrijfkist die bovenop de tafel staat. Tegen deze ‘*sécretaire*’ leunt een [p. 23] gezegelde enveloppe vooraan en achteraan staat een inktpot. Tegen de achtergrond prijkt een dossierkast met luiken, die half verdwijnt achter een donker, weggetrokken, voorhangdoek. Op de kast staat een urne, met een dameshoofd en het opschrift ‘MA IUVENTA REDUITE / EN UN PEU DE POUSSIÈRE’.

[p. 24] *Drie portretten door twee schilders*

Het oudste van de drie besproken schilderijen is van Joseph Paelinck, die in 1781 in Oostakker is geboren en als kind en jongeman achtereenvolgens de Brabantse en Franse revoluties, de Franse bezetting en de Hollandse periode meemaakt.⁵ De Franse overheersing

⁵ G. NIEUWENHUIS, *Aanhangsel op het algemeen woordenboek van kunsten en wetenschappen [...]* P-Q, Nijmegen, 1838, 19-21; L. ALVIN, *Eloge funèbre de feu Joseph Paelinck*, Brussel, 1839, 20 p. De Gentse universiteitsbibliotheek beschikt over de catalogus van de collectie gravures en boeken van Paelinck, die ons een interessante inblik geven in zijn leefwereld en zijn inspiratiebronnen, *Catalogue des livres, manuscrits et estampes formant le cabinet de feu M. Joseph Paelinck, Artiste-peintre, chevalier de l'Ordre de Léopold*, 2 dln., Brussel, 1860. De bibliotheekcollectie bezit ook een handgeschreven ‘intekenlijst’ voor steun aan de jonge kunstenaar. Het document stelt dat Paelinck een bijzonder talent is en dat hij zich verder wil bekwamen door de grote voorbeelden te bestuderen, maar hij is nog jong en ‘*de parens honnêtes mais peu fortunés*’. De bedoeling is dat burgers zich engageren om drie jaren na elkaar, de revolutionaire jaren XI-XIII (telkens op 5 vendémiaire, dit is eind september 1802-1804), telkens (minstens) 24 francs te betalen. In ruil verbindt de kunstenaar zich ertoe in die periode jaarlijks een tekening en een schilderij te bezorgen aan de Gentse academie. De eerste inschrijver is de prefect van het Schelvedepartement Fraipoult (van wie Paelinck een

van onze streken legt hem persoonlijk geen windeieren. Na een opleiding aan de, in 1748 opgerichte, Gentse academie voor schone kunsten gaat hij in Parijs aan de slag in het atelier van Jacques-Louis David, een van de grootste Franse kunstschilders van zijn tijd, die faam gemaakt heeft met historiestukken en portretten en wellicht de belangrijkste vertegenwoordiger is van het Neoclassicisme.⁶ Paelincks doek 'Het oordeel van Paris' in het Gentse Museum voor Schone Kunsten leunt heel dicht bij Davids werken aan. Paelinck wint er in Gent de eerste prijs van de Academie mee. Andere onderscheidingen en prijzen volgen. Dankzij een Gentse studiebeurs kan Paelinck ook enkele jaren in Rome gaan schilderen.

Na de val van Napoleon in Waterloo, doet Paelinck opnieuw zijn voordeel met de nieuwe machthebbers. Tijdens het bewind van het Verenigd Koninkrijk der Nederlanden krijgt hij verschillende officiële opdrachten, o.a. van de stad Brussel en van buitenlandse vorstelijke hoven. Zo borstelt hij in 1819 ook koning Willem I in kroningsgewaad. Het schilderij, vandaag bewaard in het Rijksmuseum in Amsterdam, bevat verschillende elementen die aan Perez' portret doen denken, zoals de stoel met armleuning rechts, de tafel links, inclusief blauw tafelkleed, en het weggetrokken voorhangdoek achteraan. Omwille van de vele regeringsopdrachten verhuist Paelinck van Gent naar Brussel, waar hij ook doceert aan de academie. Na de Belgische Revolutie overweegt hij overigens een tijd om naar het Noorden te emigreren, maar hij sterft uiteindelijk in Brussel in 1839. De laatste jaren van zijn leven verlaat hij wat zijn neoclassicistische stijl om te experimenteren in de opkomende stijl van de Romantiek. Hij haalt er echter geen grote successen meer mee. Het portret van Perez dateert uit zijn succesvolste 'Hollandse' periode.

portret schilderde voor het stadhuis). Ook verschillende juristen, o.a. Karel Van Hulthem, ondertekenen de lijst, zie *Listes de souscription en faveur de Joseph Paelinck*, UGent, Handschriftenverzameling, inv.nr. G.005938.

⁶ D. MARECHAL, "Les peintres 'belges' dans les ateliers parisiens, de la fin du XVIIIe siècle au début du XIXe siècle", in *Les artistes étrangers à Paris. De la fin du moyen âge aux années 1920*, Wenen, 2007, 154, noot 15.

Hoe komt dit portret dan in het Gentse Museum voor Schone Kunsten terecht? Dat leert ons het in de museale documentatiedienst bewaarde dossier. Op 5 augustus 1948 schrijft ene mevrouw O. Leroy-Mabille uit Binche een gele briefkaart aan de *'Académie des Peintures et des Beaux-Arts à Gand'*: *'Je possède un portrait ancien peint et signé par le peintre J. Paelinck, né à Oostakker en 1781, ce portrait est daté de 1823 et représente un magistrat'*. De dame verklaart bereid te zijn het doek te verkopen. In de briefwisseling die volgt, lezen we dat het werk al meer dan vijftig jaren in familiebezit is. In 1896 had zelfs haar grootvader erover al correspondentie gevoerd met het Brusselse Museum voor Schone Kunsten. *'Jamais cette oeuvre n'a été bougée, ni nettoyée, ni mise en valeur; la personnalité du magistrat en fait une oeuvre plus intéressante qu'un portrait quelconque, le nettoyage fera revivre des couleurs merveilleuses'*, aldus de verkoopster, die meent dat 30.000 Belgische frank, *'le prix qu'un bon portraitiste demande actuellement'*, niet overdreven is. Conservator Paul Eeckhout laat, nadat de museumcommissie erover vergaderd heeft, op 20 oktober 1948 weten dat het museum interesse heeft, maar dat de vraagprijs te hoog is. Begin december gaat hij persoonlijk onderhandelen in Binche en brengt het doek in zijn wagen mee naar Gent. Hier zou het immers eerst aan een grondig onderzoek onderworpen worden. Op basis hiervan beslist de museumcommissie om aan te kopen voor 20.000 frank, bedrag dat op 4 januari 1949 door het college van burgemeester en schepenen wordt goedgekeurd. Inmiddels wordt het [p. 25] werk kort *'portrait d'homme par Paelinck'* genoemd.⁷

De twee andere hiervoor genoemde portretten dateren van enkele jaren later en zijn van de hand van Séraphin De Vliegheer, geboren in Eeklo in 1806 en overleden in Aalst in 1848. Zijn carrière bereikt nooit de hoge toppen die Paelinck scheerde, maar hij is geen onverdienstelijk artiest. Na enige jaren in de teken- en schilderschool van zijn geboortestad, trekt De Vliegheer op zestienjarige leeftijd naar de Gentse academie. Hij wordt later leraar aan de Aalsterse academie. Behalve portrettist, is hij *'genreschilder'*. Tot zijn favoriete onderwerpen behoren gezinstaferele, maar ook drinkebroers, boerenpummels, werkvrouwen en ambachtslieden.⁸ Zelf is hij de zoon van een timmerman.

Als Séraphin in 1828 in Groningen een eerste prijs behaalt in de genreschilderkunst, wordt hij door het bestuur van zijn geboortestad feestelijk ontvangen. Bij die gelegenheid schrijft Karel Lodewijk Ledeganck (1805-1847), auteur van onder meer *De drie zustersteden* en vanaf 1836 vrederechter van Zomergem, een huldedicht. Een uittreksel daaruit illustreert het succes en de faam van de schilder op dat moment: *'Reeds schonk u Gent eene eerekroon : / In Brussels vorstelijke zalen, / Werd u het eergoud reeds geboën ; / Daar mogt gij lof en roem gaan halen, / Uw grootschen zegepraal ten loon / Maar van waar weder die lauwreren, / Die thans opnieuw uw schedel sieren? / Waar wont gij die, in welk een oord? / In Gronings wal, aan Hunses boord!'* Hetzelfde lofdicht maakt echter, na een uiting van de Groot-Nederlandse gedachte, ook een allusie op de roem van Joseph Paelinck: *'Ja, Neêrland is 't gelukkig rijk, / Waar 't licht der kunst in glans mag gloren: / Verheffen we ons! wij geven blijk / Dat wij tot Nederland behooren! / Schoon Gent thans met een' Paelinck prijkt; / En*

⁷ Het wordt als *'Mansportret'* vermeld in GEMEENTEKREDIET VAN BELGIË, CENTRUM PRO CIVITATE, *Aanwinsten der provinciale en gemeentelijke musea, 1945-1967*, Brussel, 1968, 91, nr. 106.

⁸ W. STEEGHERS, "Serafien De Vliegheer (1806-1848)", *Ons Meetjesland* 1969, afl. 4.

Brugge een' Odevaer⁹ kan noemen / En andre steên niet minder roemen; / Wij ook zijn grootsch op onze faam, / Wij noemen Geirnaerts¹⁰, Vliegheers naam!'

Van een Eekloonaar die in Aalst werkt en overlijdt, kan het verwonderen dat een onbekend schilderij in de Gentse publieke collectie terecht komt. Ook dit werk is pas na de Tweede Wereldoorlog verworven. De museumcommissie aanvaardt op 28 mei 1940 een schenking van ene mevrouw 'J. Pêtre'. Meteen wordt uitdrukkelijk vermeld dat het om een portret van 'Parez' gaat. Op 17 november 1952 schrijft deze schenkster aan de conservator dat ze enige dagen eerder het museum heeft bezocht en blij was te zien dat bij de twee door haar geschonken portretten de naam van de donateur wordt vermeld. Omdat er verschillende 'veuves Pêtre' in het Brusselse zijn, verzoekt ze er uitdrukkelijk 'veuve Georges Pêtre' van te maken. Georges Pêtre (1874-1942) is een klinkende naam na de Tweede Wereldoorlog. Hij was advocaat geweest en burgemeester van Sint-Joost-ten-[\[p. 26\]](#)Node (van 1926 tot zijn dood). Hij was vrijmetselaar en lid van het Geheim Leger. In 1942 werd hij in gijzeling genomen door een groep collaborerende rexisten, die hem op 31 december 1942 executeerden. Op het kerkhof van Sint-Joost-ten-Node staat een monument ter zijner nagedachtenis en aan de gevel van zijn woonhuis in de Verbiststraat prijkt een gedenkplaat met zijn beeltenis: een man met baard en *pince-nez*.

Het tweede geschonken portret van de hand van De Vliegheer betreft ook een 'Parez' en precies de combinatie van deze beide maakt het gemakkelijker de afgebeelde figuren te identificeren. Deze tweede persoon is immers een duidelijk jongere dame, Virginie Parez, dochter van de andere geportretteerde.¹¹

Maar wie is dan die 'Parez', 'advocaat', 'magistrat'?

⁹ Joseph Denis Odevaere, Brugge 1775-Brussel 1830, neoclassicistisch schilder, o.a. hofschilder van Willem I.

¹⁰ Joseph Louis Geirnaert, Eeklo 1790-Gent 1859), neoclassicistisch en romantisch schilder, vooral bekend om zijn genreschilderijen, was leraar van De Vliegheer in de Gentse academie.

¹¹ Inv.nr. 1949-V: olieverf op doek, 66,5 x 52,5 cm, gesigneerd en gedateerd ('De Vliegheer 1832') rechtsboven, MUSEUM VOOR SCHONE KUNSTEN GENT, *Catalogus schilderkunst*, dl. 2, Gent, 2007, 349.

Hubert François Joseph Parez is in Gent geboren in 1756.¹² Vermoedelijk studeert hij rechten in Leuven. Vanaf 1783 is hij als advocaat werkzaam bij de Raad van Vlaanderen, de Vlaamse vorstelijke justitieraad, die een vijftal jaren eerder, na eeuwen gezeteld te hebben in het Gravensteen, verhuisd is naar het Jezuïetencollege in de Voldersstraat (nu faculteit Rechtsgeleerdheid). De oude instellingen zijn dan echter geen lang leven meer beschoren. Vanaf 1795 worden de Zuidelijke Nederlanden geannexeerd bij Frankrijk. In de nieuwe hiërarchie van rechtbanken wordt Gent de zetel van het *tribunal du département de l'Escaut*. Hubert Parez wordt er griffier. De advocatuur was immers afgeschaft en zou pas vanaf 1804 weer toegelaten worden. Vermoedelijk neemt Parez zijn oude beroep echter weer op van zodra het kan.

Nog voor de Gentse balie een autonome orde wordt,¹³ met eigen tuchtraad en stafhouder, kiest Parez voor een carrière in de magistratuur. In de Franse tijd is hij, tussen 1811 en 1814, keizerlijk procureur bij de rechtbank van eerste aanleg in Eeklo.¹⁴ In de eerste jaren van het Hollandse bewind is hij rechter in de rechtbank van eerste aanleg in Oudenaarde (1815-1817). Vanaf 1817 verhuist hij naar Gent, waar hij eerst onderzoeksrechter (1817-1820) en vervolgens rechter (1820-1832)¹⁵ in de rechtbank van eerste aanleg is. Zijn loopbaan eindigt op 4 oktober 1832, wanneer in uitvoering van de nieuwe Belgische wet op de gerechtelijke organisatie nieuwe magistraten worden benoemd, oude herbenoemd, maar sommige ook verplicht op pensioen worden gesteld. Hubert Parez, inmiddels 78 jaar, behoort bij deze laatste categorie.¹⁶

Op het eerste gezicht laat niets in dit carrièreverloop vermoeden dat Hubert Parez een bijzonder figuur is. Enkele adviezen naar aanleiding van zijn kandidaturen voor bepaalde functies werpen echter een andere licht op zijn persoonlijkheid. Voorzitter van de Gentse

¹² Data van www.just-his.be.

¹³ G. MARTYN, "De Gentse orde van advocaten: een balie met stamboom maar zonder origineel geboortecertificaat", in G. MARTYN, R. SANDERS & C. VANDEWAL, *Een balie met stamboom. De woelige eerste decennia van de Gentse orde van advocaten*, Gent, 2012, 5-24.

¹⁴ Hij was in 1809 al genoemd als kandidaat-rechter voor Eeklo, maar voor die functie had procureur-generaal Beyts hem slechts op de derde plaats gesteld, zie Ph. VAN HILLE, *Het Hof van Beroep te Brussel en de Rechtbanken van Oost- en West-Vlaanderen onder het Frans Bewind - 1800-1814*, Handzame, 1970, 93: 'Parez (Hubert François Joseph), avocat à Gand, son diplôme est du 28 juillet 1783, et je l'ai visé le 19 août 1808, il a été ci-devant greffier au tribunal de l'Escaut'. Zie o.a. *Nieuwen utilen almanach en Wegwyzer der stad Gend [...]* 1813, 71. De rechtbank van Eeklo werd in 1814 afgeschaft. Voorzitter Goethals werd rechter te Gent, rechter De Smet werd vrederechter in Eeklo en procureur Parez werd rechter in Gent, P. VAN HILLE, *Het Hof van Beroep te Brussel en de Rechtbanken van Eerste Aanleg in Oost- en West-Vlaanderen onder het Nederlands Bewind en sinds de Omwenteling van 1830 tot 4 oktober 1832*, Tielt, 1981, 16, noot 12. Hij zou echter door het nieuwe bewind naar Oudenaarde gestuurd worden, VAN HILLE, *Het Hof 1800-1814*, 101.

¹⁵ Zo wordt hij, met woonplaats 'drongenhof', vermeld in de *Almanach voor het jaer 1822 en Wegwyzer der stad Gend*, Gent, s.d., 110, [idem 1825, 115] als rechter, onder voorzitter F.A. Varenbergh. 'Dongenhof', ook wel 'Veerdamstraat', heet in het Frans 'rue du Bac'. Het Gentse stadsarchief bewaart bouwaanvragen van Hubert Parez van 1802 en 1835 voor respectievelijk het bouwen van een klein afdakje en twee kruisramen. In 1806 verbouwt hij ook ramen in de rue des Remouleurs, de Sleepstraat, zie SAG, reeks G12 (Bouwvergunningen Gent 1796-1960), nrs. 1802/89, 1806/1059 en 1835/1711.

¹⁶ J.-P. NANDRIN, *Hommes, normes et politique. Le pouvoir judiciaire en Belgique aux premiers temps de l'indépendance (1832-1848)*, II: *Les magistrats. Les nominations judiciaires de 1832*, doctoraatsverhandeling UCL, 1995, 349, noot 299.

rechtbank Beyens schrijft op 30 nivôse jaar IX (20 januari 1801) aan de minister dat door de regeringscommissaris Parez, op dat moment nog advocaat, wordt voorgedragen als plaatsvervangend rechter. Slecht idee, vind de magistraat, want hij *'n'aime pas le travail, il est paresseux et négligent, sa nomination comme greffier fut une calamité à cause de son désordre'*. Tien jaar later klinken echter geen valse noten, wanneer substituut-procureur-generaal Mercx Parez als één van de zes kandidaten voordraagt voor drie bijkomende plaatsen van rechter in de rechtbank van eerste aanleg te Gent. Hubert Parez, vijftiger inmiddels, is *'de fortune aisée'*, *'ex-juge et ex-greffier du tribunal civil de l'Escaut, employé depuis son installation jusqu'au 9 vendémiaire an 9'*. Er zijn op dat moment geen problemen *'quant aux mœurs, la capacité, l'estime et la considération'*. Vist Parez eerst nog achter het net van de zetelende magistratuur, [p. 27] in 1811 wordt hij toch staand magistraat in Eeklo en vervolgens rechter in Oudenaarde en onderzoeksrechter in Gent, maar zijn werkzaamheden blijven niet onbesproken... Op 1 oktober 1820 schrijft procureur-generaal Van Der Fosse over hem: *'M. Parez est d'une lenteur et d'une négligence telle que les affaires de la plus grande importance ne sont pas même aux yeux de M. Parez de nature à mériter qu'il s'en occupe extraordinairement et après midi sonné, car on assure qu'il est sans exemple que ce juge d'instruction ait fait quelque devoir dans l'après midi'*.¹⁷ Getuigen en partijen maken nutteloze verplaatsingskosten naar Gent om vast te stellen dat de onderzoeksrechter in de namiddag afwezig geeft, alles ten koste van de staat. Na een drietal jaren wordt Hubert Parez gewoon rechter. Zoals de meeste rechters (in tegenstelling tot vele parketmagistraten die in 1830 uitgezuiverd worden) mag hij op post blijven na de Belgische onafhankelijkheid. Het is pas met de gerechtelijke reorganisatie van 1832 dat hij vervangen wordt door een jongere magistraat.

Hubert Parez overlijdt vier jaar na zijn pensionering, op 30 september 1836 in Sint-Joost-ten-Node. Hij was op 2 februari 1789 in de Gentse Sint-Michielskek in het huwelijk getreden met de Gentse Marianna Goetghebuer (1765-1820).¹⁸ Ze hadden drie kinderen. Naast Virginie, die we kennen van het portret door Paelinck, was er een zoon Felix en een dochter Pauline, waarover we verder niets weten.

IJdeltuit of kunstvriend?

Drie portretten van twee van de betere schilders is geen klein bier. Op basis van de attributen van de schrijftafel en het wetboek zouden we twee van de drie doeken 'beroepsportretten' kunnen noemen. Het *Knack*-portret is dan eerder een familieportret of 'persoonsportret'. Doordat anderzijds het portret met wetboek op hetzelfde moment als dat van het dochtersportret is gemaakt en compleet dezelfde stijl en intimiteit heeft, kan dit 'beroepsportret' evengoed voor een 'persoonsportret' doorgaan.

Was Hubert Parez een ijdeltuit? Spendeerde hij de familiale rijkdom aan de kunst en(/van?) het goede leven? Wijzen de beoordeling van de procureur-generaal over zijn flauwe werklust en de blozende kaken op het *Knack*-portret niet in dezelfde richting? Of was deze

¹⁷ VAN HILLE, *Het Hof ... onder het Nederlands Bewind*, 112-113.

¹⁸ Gegevens beschikbaar via <http://geneatique.net>.

advocaat en magistraat gewoon een bekende van enkele kunstenaars? Misschien is er een Eeklo-connectie. Perez is er keizerlijk procureur tussen 1811 en 1814. Séraphin De Vliegheer is dan echter nog een klein kind.

Chronologisch is er eerst het portret door Joseph Paelinck. In 1823 is Perez, op dat moment rechter te Gent (en geen advocaat, zoals de museumcatalogus dus verkeerdelijk stelt), al 67 jaar oud. Hij krijgt van meester-schilder Paelinck misschien een ietwat jongere aanblik toegemeten. Op zijn leeftijd zouden we overigens minder of toch minstens grijze haren verwachten. Laat deze dandy zijn haren kleuren? In 1823 is Hubert Perez al weduwnaar. Dit verklaart mogelijk het damesportret op de urne achteraan, een typisch neoklassieke symboliek. Dat hij op het Gentse museumportret van De Vliegheer intussen flink wat ouder is, blijkt manifest uit zijn fysionomie. Het schilderij is negen jaren later gedateerd, op het moment dat hij, 76 jaar oud, een punt zet achter zijn magistratencarrière. Het *Knack*-portret leunt qua leeftijdstrekken veel dichter aan bij het eerste werk. Wetende dat De Vliegheer echter pas in 1806 geboren werd, zal het werk vermoedelijk echter toch minstens in de late jaren 1820 moeten gesitueerd worden. De Vliegheer moet met andere woorden op slechts enkele jaren tijd twee portretten geschilderd hebben en ten slotte ook nog eens dochter Virginie. Wou Perez misschien gewoon een oude Eeklose kennis een plezier doen met het steunen van deze jonge artiest?

Het portret van Virginie Perez helpt mogelijk de reisweg van de twee doeken van 1832 verklaren. Als Virginie, niet met de naam van een eventuele echtgenoot genoemd, in 1832 nog bij haar vader woont en een portret cadeau krijgt, dan zijn haar broer en zus vermoedelijk ofwel al uitgetrouwd, ofwel overleden. Samen met haar vader brengt zij, na zijn pensionering, de laatste levensjaren door in Sint-Joos-ten-Node, waar Hubert Perez overlijdt. Beide schilderijen blijven dan vermoedelijk bij de dochter, die ze bij haar overlijden nalaat aan haar erfgenamen, voorouders vermoedelijk van de latere burgemeester Georges Pêtre of zijn echtgenote. En deze schenkt de voor haar minder belangrijke portretten van voorouders aan het Gentse museum. Zo komt Hubert Perez uiteindelijk weer thuis in zijn Gent.